

Vlag!

Vlag! is het periodiek van het Vlaggenmuseum Nederland,
Vlaggenparade Rotterdam en de Nederlandse Vereniging voor Vlaggenkunde.

Versijnt drie keer per jaar

nr 3, september '09

Voortzetting van Vexilla Nostra (1966) Vlaggenlijn (1998)

Rijksoverheid:

Alles onder één vlag

*(in meer of minder
verwassen blauwen)*

Inhoud

Van de redactie	2
Sponsor aan het woord: Sennac IT-consultancy	3
Provincievlaggen	4
Rotterdam Europees Jongerenjaar	5
Internationaal Vlaggenkundig Congres in Yokohama	6
Vlaggendag 2009 in het Maritiem Museum Rotterdam	7
Een Jeruzalemvlag op de rede van Elmina (Ghana)	8
Rijksoverheid: alles onder één vlag	11
De Noorse fylkes en hun wapens en vlaggen	14
Provincie Rio Negro (Argentinië)	19
Nieuwe sponsors	20
Potente driehoek	21
Colofon	23
Sponsoroverzicht	24

Coverfoto

Waar vroeger vlaggen van b.v. Rijkswaterstaat wapperden wordt nu de nieuwe vlag van de Rijksoverheid getoond. De vlag is door het hele land te zien bij gebouwen van Rijksdiensten.

Van de redactie

'Never a dull moment'. Dat was in ons vlaggenwereldje al van toepassing op de eerste maanden van het nieuwe jaar: de na-weeën van de grote herstructurering van de Boompjes-boulevard (waar de Vlaggenparade zich bevindt) vroegen veel aandacht en dat gold ook voor de renovatie van de 230 vlaggenmasten met o.a. een geheel nieuwe verlichting. Alsof dat nog niet genoeg was werd de Vlaggenparade onverwacht geconfronteerd met een plan van de gemeente Rotterdam om op korte termijn de kade die onderlangs de Boompjesboulevard loopt, te gaan herinrichten tot een wandel- en verblijfsgebied. Hoewel de vlaggenmasten op de Boompjes zelf staan en niet op de aan te passen kade langs het water daarnaast, was de Vlaggenparade in deze plannen aanvankelijk tot een kwart van het aantal masten gereduceerd: weg Vlaggenparade dus. Nadere gesprekken hebben bewerkstelligd dat dit plan van tafel is maar nog steeds dreigen er wel 34 masten van het meest in het oog lopende deel van de Vlaggenparade te worden verwijderd waarvoor geen vervangende ruimte beschikbaar is. En dit terwijl de gemeente Rotterdam b.v. hele nota's schrijft over het grote belang van meer internationale bekendheid van stad en haven, over het tonen van gastvrijheid. Gehoopt mag worden dat de gemeente Rotterdam tot inkeer komt en de unieke Vlaggenparade onaangetast laat voortbestaan.

Maar er zijn ook positieve ontwikkelingen. Zo kwam een aantal nieuwe sponsors hun vlag hijsen; de Commissarissen van de Koningin in ons land openden een expositie van "hun" provincievlaggen met als "garnering" de vlaggen van alle provinciale hoofdsteden; daarbij werd een boekje over provincievlaggen 'Provinciaal vlagvertoon' van Jos Poels uitgegeven; een paar sponsors huurden masten voor speciale acties; twee vertegenwoordigers van onze drie organisaties (Stichting Vlaggenparade Rotterdam, Stichting Vlaggenmuseum Nederland en de Nederlandse Vereniging voor Vlaggenkunde) wisten op het wereldcongres van de Fédération Internationale des Associations Vexillologiques in Yokohama te bewerkstelligen dat dit congres in 2013 aan Nederland/ Rotterdam werd toegewezen; de Stichting Vlaggenmuseum Nederland werd daar tevens als lid van deze federatie toegelaten; de Nederlandse Vereniging voor Vlaggenkunde hield een geslaagde ledenvergadering/Vlaggendag in het Maritiem Museum Rotterdam. In het vlaggenkundige deel krijgt de nieuwe vlag voor de Rijksoverheidsdiensten de nodige aandacht. Verder kunt u Noorwegen beter leren kennen via de provincievlaggen van dat land. Ook kunt u een en ander te weten komen over het gebruik van het Jeruzalemkruis op vlaggen.

De lezer vindt hierover en over andere zaken meer in dit derde nummer van VLAG!, HET tijdschrift voor allen die geïnteresseerd zijn in vlaggen in het algemeen en in de vlaggenkunde in het bijzonder, een magazine dat nu voor eerst ook advertenties kent: dank aan de adverteerders die het mogelijk maken enige extra pagina's met kopij te vullen.

De Redactie

Sponsoring Vlaggenparade is voor automatiseerder Sennac schot in de roos!

Sponsor aan het woord

Directeur Ronald Bethlehem van het Rotterdamse IT-consultancybedrijf Sennac, is enthousiast over de verbintenis die zijn organisatie dit jaar is aangegaan met de Vlaggenparade. "De vlaggen aan de Boompjes wapperen in het Rotterdamse en dragen zozeggd alle nationaliteiten in ons land een warm hart toe."

Dat is precies waarin Sennac zich herkent: we zijn een echt Rotterdamse bedrijf met een kleurrijk en internationaal personeels- en klantenbestand." Bij het automatiseringsbedrijf werken ongeveer 100 vakkundige en betrokken IT-experts op het gebied van PeopleSoft, Sap, Oracle, Siebel en Compliance- en Risicomanagement. Sennac heeft opdrachtgevers en kantoren in onder meer Nederland, Engeland, Duitsland en Frankrijk. Tot de klanten behoren onderwijsinstellingen, banken, verzekeringsbedrijven, industrieën en telecombedrijven. "Zij waarderen onze Rotterdamse no-nonsense aanpak van resultaat gericht bikkelen" aldus Ronald Bethlehem. "De afgelopen jaren hebben wij meerdere malen grote projecten die door anderen waren opgestart, maar

die vast zaten, uit het slop getrokken en tot een succesvol einde gebracht. Klanten van Sennac kunnen rekenen op levering en kwaliteit tegen concurrerende tarieven. De onderneming is dan ook 'Oracle Certified Partner' en één van de grootste organisaties op de markt voor PeopleSoft-consultancy. Maandag 22 juni jl. hebben we de Sennac-vlag officieel gehesen. We zijn er trots op dat ons logo op zo'n prominente locatie als de Boompjes mag schitteren. De netwerkbijeenkomsten die de Stichting Vlaggenparade organiseert voor de sponsors zijn overigens ook interessant. Voor ons een ideale gelegenheid om contacten te leggen en te onderhouden met het Rotterdamse bedrijfsleven." Voor meer informatie over Sennac: kijk op www.sennac.com ■

Fotobijchrift ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Aenean commodo ligula eget dolor. Aenean massa. Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Donec quam felis, ultricies nec, pellentesque eu, pretium quis, sem. Nulla consequat massa quis enim. Donec pede justo, fringilla vel, aliquet nec.

Provincievlaggen

De Vlaggenparade roept niet alleen een welkom toe aan de 170 nationaliteiten die in de Nederlandse bevolking vertegenwoordigd zijn. Het is ook een 'buitenmuseum' waar exposities van bijzondere vlaggen worden gehouden, waar aan nationale feestdagen, herdenkingen en grote evenementen aandacht wordt besteed etc. In juni jl. was het de beurt aan de Commissarissen van de Koningin in ons land om hun provincievlaggen te hijsen.

Onder leiding van Commissaris J. Franssen van de provincie Zuid-Holland werden de twaalf vlaggen met muziek en toepasselijke woorden gehesen. Dit gebeurde tegen de achtergrond van de vlaggen van de twaalf provinciale hoofdsteden die al eerder op die dag waren gehesen. De Nederlandse vlag werd gehesen door drs. C.O.A. baron Schimmelpenninck van der Oije, voorzitter van de Hoge Raad van Adel en de Rotterdamse vlag door ing. A. Aboutaleb, burgemeester van Rotterdam. Bestuursleden en leden van de Raad van Advies van de Vlaggenparade hielpen de officials met het hijsen. De Commissarissen kregen ter herinnering allen het boekje 'Provinciaal Vlagvertoon' van Jos Poels ten geschenke.

Op de foto's zien we voorzitter Tom Bokhout in gesprek met de Rotterdamse burgemeester, Commissarissen die vol ongeduld op hun hijsbeurt wachten, de heer Franssen met de Zuidhollandse vlag,

mevrouw C. Peijs met de Zeeuwse vlag en een groepsfoto. Het was een nog nimmer vertoonde activiteit die in goede harmonie veel enthousiasme voor de Vlaggenparade oproep. ■

Rotterdam Europees Jongerenjaar

Rotterdam heeft zichzelf uitgeroepen tot Europees Jongerenjaar 2009 'YOUR WORLD'. Op allerlei manieren wordt er in de stad aan jongeren (12-27 jaar) bijzondere aandacht besteed. De Stichting Vlaggenparade stelde aan YOUR WORLD voor om bezoekers van Rotterdam in het Jongerenjaar bij het Centraal Station op een bijzondere manier welkom te heten en te zorgen dat het niemand zou kunnen ontgaan dat Rotterdam in 2009 Europese Jongerenhoofdstad is.

Dat idee werd opgepakt en gedurende vele maanden hebben 27 jongeren uit diverse lidstaten van de Europese Unie die in Rotterdam wonen, werken, studeren, via 27 banieren in hun eigen taal bezoekers welkom

geheten. Van die 27 jongeren was in de Centrale Bibliotheek en op een website bovendien hun verhaal te lezen. De Stichting Vlaggenparade stelde de verleende subsidie en de vlaggen-know how ter beschikking; Shipmate Vlaggen

sponsorde de banieren. Op 4 juni vond de 'doop' van de 27 banieren plaats: ze werden gehesen door een aantal van deze jongeren onder leiding van dr. Steven R.A. van Eijck, voorzitter van YOUR WORLD. ■

Internationaal Vlaggenkundig Congres in Yokohama

Tijdens de openingsceremonie wapperden de vlaggen van ICV23, Japan, Yokohama, JAVA, de Japanse prefecturen en FIAV in een stevige bries.

Van 12 tot en met 17 juli 2009 vond in Japans tweede stad, Yokohama, het 23ste internationale vlaggenkundig congres (International Congress of Vexillology, ICV) plaats, georganiseerd door de Japanse vlaggenkundige vereniging, JAVA. Een belangrijk congres voor de Nederlandse vlaggenkunde, om twee redenen: tijdens de Algemene Ledenvergadering (General Assembly) van de FIAV (de overkoepelende wereldorganisatie van vlaggenkundige verenigingen), die in het congres was ingebed, werd namelijk de Stichting Vlaggenmuseum Nederland als nieuw FIAV-lid toegelaten en kreeg de SVN samen met de Nederlandse Vereniging voor Vlaggenkunde unaniem de organisatie voor het 25ste ICV in 2013 in Rotterdam toegewezen. Op de General Assembly is ook besloten dat de Australische vlaggenvereniging het 26ste ICV in Sydney mag organiseren.

Namens de Vereniging en de Stichting waren de voorzitter Joost Schokkenbroek en de secretaris, schrijver dezes en tevens bestuurslid van de Stichting, aanwezig. Op zondagavond de 12de konden we na aankomst in een bloedheet Yokohama tijdens de ontvangstreceptie in het Navios Hotel al kennis maken met de andere deelnemers. De volgende dag verplaatste na een openingsceremonie in de open lucht met veel wind (en onwaaiende vlaggenmasten) het evenement zich naar de Yokohama City Port-Opening Memorial Hall, waar de rest van de week de lezingen en de General Assembly plaatsvonden. In dit gebouw werd in 1858 het verdrag tussen de Verenigde Staten van Amerika en Japan getekend dat er voor zorgde dat de Japanse havens voortaan toegankelijk werden voor de buitenlandse handel. Het jaar daarop opende de haven van Yokohama.

Dit jaar is dat dus 150 jaar geleden, en dat wordt gevierd in Yokohama.

Het congres telde 47 deelnemers, afkomstig uit 15 landen, voornamelijk uit West-Europa, de VSA, Australië en Japan; vanwege de afstand en de kosten heel wat minder dan de 150 van Berlijn 2007. Bij de 27 lezingen waren de Japanners met 6 stuks begrijpelijkkerwijs het ruimst vertegenwoordigd, ze speelden immers een thuiswedstrijd. Het was boeiend eens direct van de bron te horen over hun rijke vlaggen traditie en dito symboliek. Vreemd genoeg kwamen de vlaggen van de prefecturen niet aan bod bij de Japanners zelf, maar werden ze zijdelings wel behandeld in een filosofisch verhaal van de Amerikaan Chris Maddish, dat verder niet zo gek veel met vlaggenkunde van doen had. De Japanners hielden presentaties over feodale vlaggen, vlaggen van de oude hogescholen (door Akira Kumagai, winnaar van de FIAV-Award voor beste lezing), koloniale vlaggen, de ster van Hokkaido en de vlaggen geschiedenis van Korea. Een aantal sprekers uit andere landen had zich laten inspireren door hun gastheren en koos ook voor Aziatische onderwerpen.

De Nederlandse delegatie: Joost Schokkenbroek en Marcel van Westerhoven

Marcel van Westerhoven gaf een lezing over Nederlandse gemeentevlaggen. Ter illustratie tekende hij dit kaartje op een bord.

In grote lijnen waren bij de lezingen drie onderwerpen te onderscheiden: overzichten van hedendaagse vlaggen, historie van één vlag of een bepaalde groep vlaggen en vlaggebruik in een sociale context. Vermeldenswaard zijn de lezingen van de Amerikaan Peter Orenski over controversiële Indiaanse symbolen in vlaggen van Amerikaanse staten en de Brit Graham Bartram (FIAV Secretaris Generaal voor Congressen) over nieuwe ontwikkelingen in de aanname van vlaggen voor graafschappen in Engeland. De lezing van de Breton Alain Raullet over zijn radiobriek over vlaggen in Frankrijk had een sterk humoristische noot die de gastheren mede deed besluiten hem de JAVA-Award voor beste lezing toe te kennen. De Vexillon, de prijs voor het beste vlaggenboek van de afgelopen twee jaar, ging postuum naar de Zuid-Afrikaan Andries Burgers voor zijn boek *The South African Flag Book: The History of South African Flags from Dias to Mandela*.

Voor het eerst sinds lange tijd waren er ook weer eens Nederlandse sprekers op een FIAV-congres. Joost Schokkenbroek besprak de

handbeschilderde vlaggen van Nederlandse beurtschippers, die de scheepvaartmuseum van Nederland aan het inventariseren en analyseren zijn. Ikzelf gaf, naast een presentatie over onze plannen voor het ICV in 2013, een lezing over de traditie van gemeentevlaggen in Nederland en de bedreiging van deze traditie door de opkomst van de logovlag. Beide lezingen leverde interessante discussies met de zaal op.

De organisatoren boden de gelegenheid om een eigen stand in te richten. De NVvV had daar ook om gevraagd en tot onze verbazing hadden we een hele kamer tot onze beschikking. Naast de verkoop van tweedehands boeken, het weggeven van tafelvlaggen (met dank aan Shipmate) en het uitstellen van promotiemateriaal werd dit een meeting-point waar we de deelnemers onder andere over onze congresplannen voor 2013 konden vertellen. Alleen de Japanners hadden ook zo'n kamer, waar anders lastig te verkrijgen Japanse vlaggenboeken werden verkocht.

Op woensdag was de excursie naar Tokyo, met een bezoek aan het Edo Tokyo Museum en aan een shinto-heiligdom. Vrijdagavond vond het slotdiner plaats, waar na dankwoorden, speeches en de prijsuitreiking iedereen weer zijns weegs ging.

Samenvattend kan de Nederlandse 'delegatie' terugkijken op een geslaagd congres. We hebben ons met onze lezingen, de presentatie van Rotterdam 2013, onze stand, de toetreding van de Stichting Vlaggenmuseum Nederland en de toekenning van de organisatie van ICV 25 in 2013 in Rotterdam goed kunnen profileren als vlaggenland van betekenis. De vele goede contacten die we hebben gelegd, zullen in de toekomst zeker van pas komen. Die toekomst is de organisatie van het ICV in Rotterdam over 4 jaar, waarvoor we de voorbereidingen nu al in gang zullen zetten. Wij roepen alle leden op om ons daarbij te steunen, het liefst in daad.

Over twee jaar zal de Noord-Amerikaanse vlaggenvereniging NAVA zorg dragen voor de organisatie van ICV 24 in Washington DC. Het zou mooi zijn als daar een grotere Nederlandse delegatie aanwezig zou kunnen zijn, voor het geven van lezingen, het opdoen van ervaring voor het organiseren van een dergelijk congres en het enthousiasmeren van potentiële deelnemers aan ICV 25, Rotterdam 2013. < MvW

Vlaggendag 2009 in het Maritiem Museum Rotterdam

Op 13 juni 2009 kwamen in het Maritiem Museum te Rotterdam 19 leden van de NVvV bij elkaar voor de Vlaggendag 2009, een verheugend goede opkomst. Het programma bestond uit de Algemene Ledenvergadering, een gezamenlijke lunch, een viertal presentaties en bezoek aan het museum.

De Algemene Ledenvergadering verliep soepel, zonder vermeldenswaardige bijzonderheden. De voorzitter bedankte een ieder die zich op enigerlei wijze het afgelopen jaar voor de vereniging heeft ingezet en verwelkomde de drie aanwezige nieuwe leden. Aan het eind van de vergadering riep de voorzitter de leden op om mee te helpen aan de organisatie van het International Congress of Vexillology (ICV25) in 2013 in Rotterdam. Een volledig verslag van deze vergadering zal in het convocaat voor de volgende ledenvergadering verschijnen.

Vier sprekers hielden een lezing over vlaggenkundige onderwerpen. Sjoerd de Meer, conservator van het Maritiem Museum, gaf een overzicht van de collectie van handbeschilderde vlaggen van beurtschippers in het museum. De scheepvaartmuseum in Nederland zijn doende deze vlaggen te inventariseren en te analyseren.

In de lezing van Ton Wegman stond het schilderij de 'Rede van Zierikzee' uit de 16de eeuw centraal, dat in het

Maritiem Museum Zierikzee hangt. Dit houten paneel is wellicht het oudste tafereel met vlaggen in Nederland; de datering is nog niet voltooid, maar waarschijnlijk moet aan circa 1530 worden gedacht. De heer Wegman liet op detailopnames vlaggen zien die hij zelf nog niet had kunnen

duiden. Verschillende leden in de zaal bleken hem hierover van zeer waardevolle informatie te kunnen voorzien.

Na de lunch op het zonovergoten terras bij het museum, was de beurt aan Hans Horsting, secretaris van de Stichting Vlaggenmuseum Nederland (SVN). Hij lichtte de plannen van SVN en NVvV toe voor de organisatie van ICV25 in 2013 in Rotterdam. De afsluitende voordracht was van Marcel van Westerhoven, secretaris van de NVvV. Ter voorbereiding van zijn lezing in Yokohama gaf hij een presentatie over de traditie en de recente ontwikkelingen rond de Nederlandse gemeentevlaggen. Deze lezing had een interactief karakter en leidde tot een interessante discussie over hoe het komt dat deze traditie aan het afkalven is door de opkomst van de logovlag.

De dag werd afgesloten met een bezoek aan het museum. Na een drankje was het tijd om weer huiswaarts te gaan. Al met al een zeer geslaagde Vlaggendag, die in deze vorm voor herhaling vatbaar is, wellicht met een nog betere opkomst. < MvW

Een bezoeker bekijkt in het Maritiem Museum van Zierikzee het paneel 'De Rede van Zierikzee'.

Een Jeruzalemsvlag op de rede van Elmina (Ghana)

Enige jaren geleden werd in *Vexilla Nostra* (nummer 166, januari/februari 1990, pagina 7) de vlag met het Jeruzalemskruis besproken. Naast de gebruikelijke vorm en kleur (een witte vlag met het embleem in geel of rood) komt in de kunst een variant voor met banen in drie kleuren aan de boven- en benedenzijde. Eén hiervan is pas onlangs bekend geworden en wordt hier gedetailleerd besproken.

Door Dr. WILLEM VAN HAM

Onder de naam 'Vlag van het Heilige Land' werd het hier besproken dunboek vanaf de eerste helft van de zeventiende eeuw als een internationaal 'neutrale' vlag erkend voor de scheepvaart op de Middellandse Zee. Het betrof hier oorspronkelijk schepen die christelijke pelgrims en goederen vervoerden, bestemd voor de (rooms-katholieke) beheerders van de christelijke bedevaartplaatsen in Palestina. Frankrijk zag zich als beschermer van die plaatsen en had hiertoe met de sultan van het Ottomaanse Rijk verschillende verdragen gesloten.

Door de internationale ontwikkelingen tijdens de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) werd de vlag niet meer erkend omdat hij als dekmantel zou hebben gediend om clandestien oorlogsmateriaal te kunnen vervoeren. Tegenwoordig beweert men dat nog steeds bij dergelijk vlaggengebruik, maar dan van instellingen zoals de Verenigde Naties of het Rode Kruis.

De vlag in zijn eenvoudigste uitvoering (afb. 1) komt voor op veel

historische afbeeldingen, met onderling afwijkende vormen voor het kruis. Daarbij is het embleem uitgevoerd in geel, zoals in het wapen van het vroegere koninkrijk Jeruzalem, dat een gouden kruis op zilver vertoont. Maar er is een veel voorkomende variant, die een rood embleem op de witte vlag laat zien (afb. 2).

Tot dusverre was mij slechts één voorbeeld bekend van een Jeruzalemsvlag met banen in afwijkende, landelijke of lokale kleuren. In het Nationaal Maritiem Museum te Greenwich (Groot-Brittannië) bevindt zich

een schilderij door Abraham Storck uit 1697. Dit stelt een haven aan de Middellandse Zee voor, waarop rechts een zeilschip dat volgens de catalogus afkomstig is uit Venetië.[1] Aan de grote mast wappert een wit dunboek. Aan de boven- en benedenzijde van de vlag zijn drie smalle banen in de kleuren geel, rood en geel aangebracht. In het midden van de witte baan prijkt een rood Jeruzalemskruis. Hiervan is het grote kruis gevoet; van de vier kleine kruisjes zijn dergelijke details moeilijk te zien. (afb. 3).[2]

De andere vlaggen op dit schip zijn effen rood, met aan de boven- en benedenzijde drie smalle banen van geel, wit en geel. Wellicht zijn dit varianten van de bekende Venetiaanse vlag die men in de dagelijkse praktijk gebruikte. Doorgaans is de vlag van Venetië rood, met daarin afgebeeld de aanziende gele leeuw van Sint Marcus, die een open Evangelieboek (soms ook met een kruis of zwaard) vasthoudt. Het dier staat op een wapenschild of is als een vrijstaand embleem toegepast.[3]

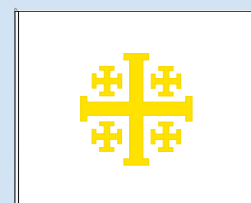

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

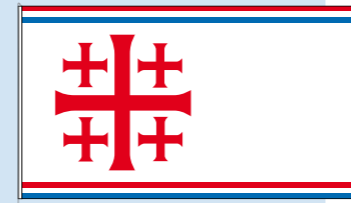
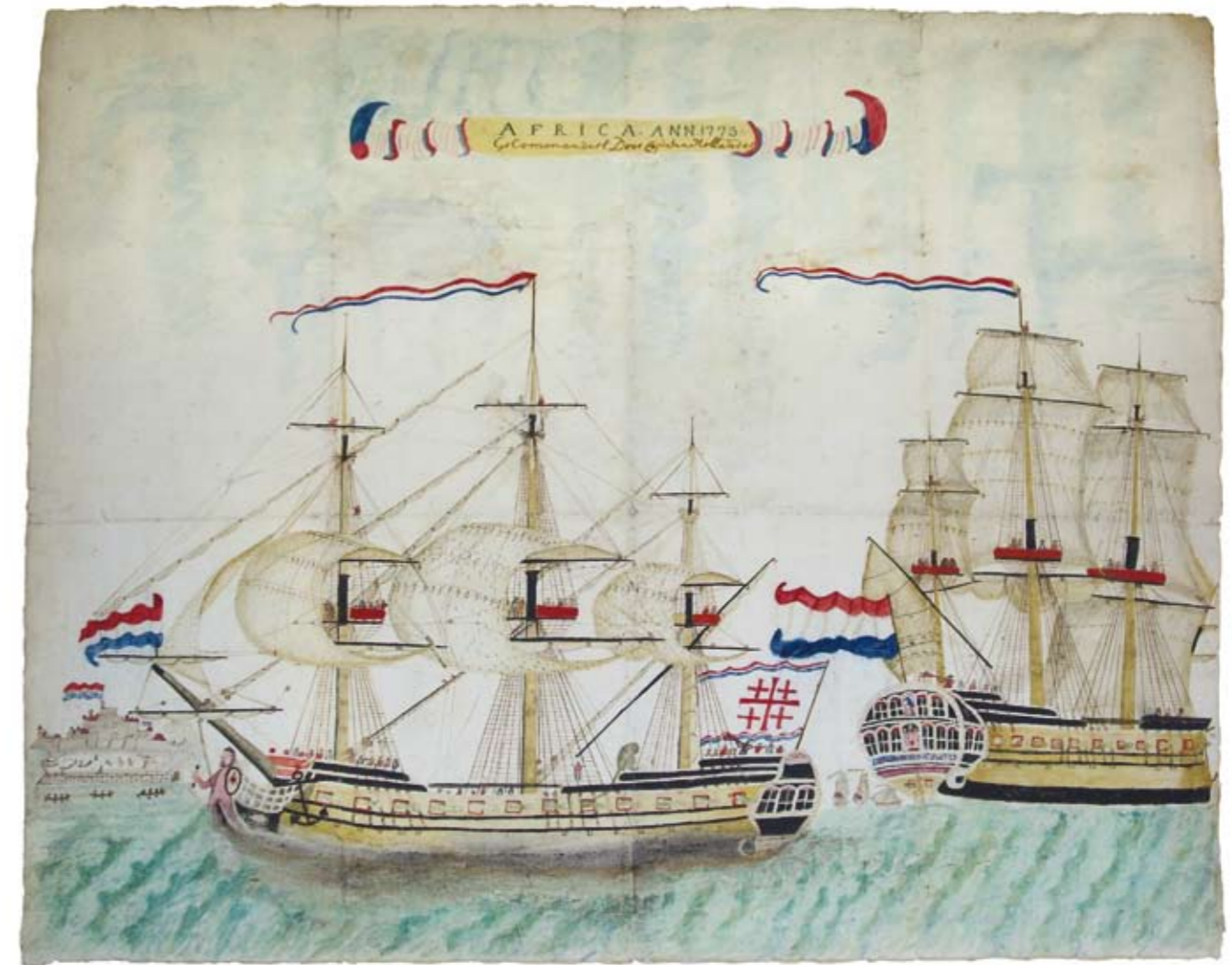

Fig. 5

Nederlandse schepen op de rede van Elmina, anoniem, 48 x 60, 1773, aquarel op papier. Particuliere collectie.

Hier heeft men de bewerkelijke afbeelding van de leeuw weggelaten, en verwerkte zijn kleuren en die van het boek in de smallere

banen aan de boven- en onderzijde van het dunboek.

Een curieuze aquarel

Bovengenoemd schilderij is hier genoemd als een voorbeeld voor dergelijke afbeeldingen. Van een geheel ander karakter is een gekleurde pentekening uit 1773 die de rede van Elmina voorstelt (afb. 4) en zich sinds enige jaren in particulier bezit bevindt. Met toestemming van de eigenaar mocht ik deze anonieme tekening bekijken en beschrijven. De tekening op papier (afm. 48 x 60 cm) is uitgevoerd in bruine inkt, ingekleurd met waterverf. In het papier zit het watermerk D & C Blauw. De achterkant van het vel papier is blanco.[4]

De havenplaats Elmina, vroeger voluit São Jorge da Mina

genoemd, ligt in de vroegere Britse kolonie Goudkust, en maakt tegenwoordig deel uit van de West-Afrikaanse republiek Ghana. Het links op de tekening afgebeelde fort was het voornaamste gebouw van de oorspronkelijk Portugese kolonie of nederzetting, die in 1637 door de West-Indische Compagnie werd veroverd. In 1872 is deze aan de Britten afgestaan. Elmina speelde een belangrijke rol in de slavenhandel.[5] De afbeelding toont de rede van een havenplaats met op de voorgrond twee driemasters. Op een banderol, die boven het tafereel zweeft, is het opschrift AFRIC. ANN. 1773 aangebracht, waaronder als toelichting GeCommandert Door Cap Jan Hollander (gecommandeerd door kapitein Jan Hollander).

Tussen beide schepen zijn in de verre verte nog drie minuscule zeilschepen te zien. Links op de achtergrond het fort van Elmina, een tamelijk groot gebouw met ervoor een drukbevolkt havenplein. Op het water voor de kademuuren varen drie bemande sloepen. Een poortgebouw vormt de

toegang tot het complex. Het fort heeft stenen muren, waarbinnen meerdere gebouwen met hoektorentjes staan. Op het grootste gebouw een grote toren waarop een rood, wit en blauwe vlag waait, met in de witte baan in zwarte letters het opschrift D: ELMINA. Op een torentje rechts wappert een kleinere dito vlag zonder opschrift.

Het grootste schip, links op de afbeelding, heeft als boegbeeld een gebaarde man, vermoedelijk de zeegod Neptunus. In de rechterhand voert hij een zwarte staf, waarschijnlijk een verkleining van de drietand, één van zijn gewone attributen.[6] In zijn linkerhand draagt de zeegod een wit, zwart omrand ovaal schild,

waarin in geel een geopende passer, doorsneden door de benen van een letter V. De hierdoor gevormde ruit is zwart. Wordt hier een vertekend monogram van de Oost- of West-Indische Compagnie bedoeld?

Aan de boegspriet wappert de geus: hier een rood, wit en blauw gebaand vlaggetje; aan de grote of middenmast een lange wimpel in die kleuren. Aan de achterspiegel prijkt een grote witte vlag waarin aan de broekzijde een rood Jeruzalemskruis. De vlag is aan de boven- en benedenzijde voorzien van smalle banen van rood, wit en blauw. De vijf kruisen in het embleem zijn gevoet (afb. 5).

Het schip rechts heeft aan de achtersteven een grote rood, wit en blauwe vlag zonder opschrift. Op de achterspiegel is in een nis, midden bovenaan een zwarte vogel afgebeeld. Wellicht heeft dit beeldje te maken met de naam van het schip. Onder de onderste rij ramen bevindt zich over de volle breedte van het schip een lichtblauwe strook waarop in zwarte letters het opschrift D. AFRICA .1773. Aan de hoofd- of middenmast wappert een lange rood, wit en blauw

we wimpel zoals op het andere grote schip. Verder heeft het, voor zover te zien geen vlaggen-tooi. Voor een uitgewerkte afbeelding van de boeg van dit schip was op het papier geen plaats.

De hier besproken watervertekening lijkt een voorbeeld van het genre dat de thuisblijvers in Nederland moest laten zien hoe de nederzettingen eruit zagen, die onze handelsmaatschappijen over de hele wereld hadden gesticht. Ook kon een dergelijk gezicht dienen als souvenir voor degenen die na soms jarenlang zeevaartleven aan wal een ander beroep uitoefenden of er een rustige oude dag genoten.[7] Of het een originele tekening of een kopie is, blijft een open vraag. Vooral de voorstelling van het fort en zijn bebouwing hebben iets weg van een spontane schets door een niet- of minder geschoold tekenaar. De grotere schepen komen technisch gezien beter uit de verf, al zijn de details soms wat onbeholpen uitgewerkt. Het geheel is met zijn frisse en stralende kleuren echter bijzonder decoratief en innermend door zijn eenvoud en expressiviteit. Voor de vlaggenkundige is een aardig stukje vlagvoering uit die tijd vastgelegd. De driekleur op de schepen en gebouwen speelt daarbij een dominante rol.

De aantekening bovenaan dat de afgebeelde schepen onder commando van Jan Hollander stonden, brengt meteen de vraag met zich mee wat deze zeeman met de West- of Oost-Indische Compagnie had te maken. Misschien komt hij voor in de bewaard gebleven archieven van deze ondernemingen maar onderzoek hiernaar heeft nog niet plaatsgevonden. De vertoning van een Jeruzalemskruis zo ver van de Middellandse Zee doet vermoeden dat er wat anders aan de hand is. Het recht de vlag met dit embleem te voeren kwam alleen aan rooms-katholieken toe en misschien is de afbeelding daarvan een verborgen signaal dat we hier met een katholieke schipper van doen hebben.

Slotnoot

Het vijfvoudige kruis komt zowel op wapens als in vlaggen voor in

rood of in geel/goud. Het wapen van het koninkrijk Jeruzalem is algemeen bekend wegens de opvallende afwijking van de heraldische grondregel dat op wapens geen metaal op metaal mag worden afgebeeld. De figuur in rood komt nu nog voor in het wapen van de ridderlijke orde van het Heilig Graf van Jeruzalem, waarvan ook een Nederlandse 'commanderij' bestaat. Dit is voornamelijk wel bekend bij ordeleden en belangstellenden in de heraldiek. Verder komt het embleem voor in het wapen van de franciscaner kloosterorde, die in pauselijke opdracht de christelijke bedevaartplaatsen in Palestina beheert. De van het wapen afgeleide pelgrimsvlag, ook in gebruik bij de organisatie Custodia van de orde, die de dagelijkse zorg over de cultusplaatsen heeft, wordt vermoedelijk wegens de politieke omstandigheden thans minder gebruikt.[8]

Wellicht vormt de geschiedenis van de Nederlandse vlag een verklaring voor het bestaan van twee varianten van de Jeruzalemsvlag. Beschrijvingen uit de zeventiende en achttiende eeuw noemen als kleuren: oranje, wit en blauw. Tezelfdertijd wordt de bovenste baan op bijgaande tekeningen of gravures toch als rood afgebeeld.

Het zal met de vlag van het Heilige Land vermoedelijk zijn gegaan als met onze vlag. Terwijl in de beschrijvingen werd vastgehouden aan de standaardkleur goud of geel, bleef men het embleem voeren in de kleur die het al enige eeuwen had, namelijk rood. De toevoeging van banen in rood, wit en blauw aan de Jeruzalemsvlag kan een persoonlijke noot van de kunstenaar of zijn opdrachtgever zijn geweest. Of hij op zee echt voorkwam is maar de vraag en zo ja, zou hij dan een officieel karakter hebben gehad? Ik waag het hieraan te twijfelen.<

Rijksoverheid: Alles onder één vlag

in meer of minder verwassen blauwen

fig. 1

fig. 2

De Rijksoverheid zal vanaf 2011 voor de burger zeer herkenbaar zijn. De bezem gaat door alle grafische uitingen van ministeries en overheidsdiensten. Vignetten, huisstijlen moeten plaats maken voor één huisstijl. Bij elkaar gaat het om zo'n 175 organisaties die deze huisstijl gaan gebruiken. Bovendien bespaart de overheid ± 5 miljoen euro per jaar door met één huisstijl te werken.

Door THEUN OKKERSE

Aanleiding voor deze operatie was de grote verscheidenheid van huisstijlen die door de 175 overheidsdiensten (fig. 1) werd gebruikt. Door alles in één huisstijl onder te brengen is de overheid zichtbaar en herkenbaar.

Na een Europese aanbesteding werd de opdracht Ontwerpbureau Studio Dumbar gegund. Omdat zij het zelfde logo presenteerde dat al eerder door het bureau voor het ministerie van Algemene Zaken was ontworpen ontstond er commotie vanwege de 60.000 euro ontwerp-kosten. Ook de constatering dat het logo – wapen – niet dat van het koninkrijk maar van de voorloper ervan de republiek was zorgde voor enige ophef.

De geldkwestie werd gesust en het wapen zelf werd bijgewerkt waarna een begin werd gemaakt met de invoer van de zogenoemde 'Rijksbrede huisstijl.'

Misschien is het logo (fig. 2) – dat een versie van het rijkswapen – is een wat saaie keuze voor de Rijksoverheid maar wel een die weinig toelichting behoeft. De combinatie overheid en heraldiek maakt al eeuwen de rollen van overheid en burgers duidelijk. Toch is het niet het wapen dat de boventoon in de huisstijl speelt. Deze rol is weggelegd voor de verticale balk waarop het geplaatst wordt. Deze combinatie vormt het beeldmerk. Het blijkt niet willekeurig gekozen te zijn.

Op de website van het Ministerie van Algemene Zaken word over het beeldmerk het volgende opgemerkt:

'Het beeldmerk wordt bovenaan en in het midden van een huisstijltoepas-

Basiselementen

De vlaggen en banieren voor de Rijksoverheid zijn opgebouwd uit drie vaste basiselementen; een wit vlak, een kleurvlak en het beeldmerk. Er worden geen woordbeelden op de vlag of banier gebruikt.

Vlakverdeling vlag

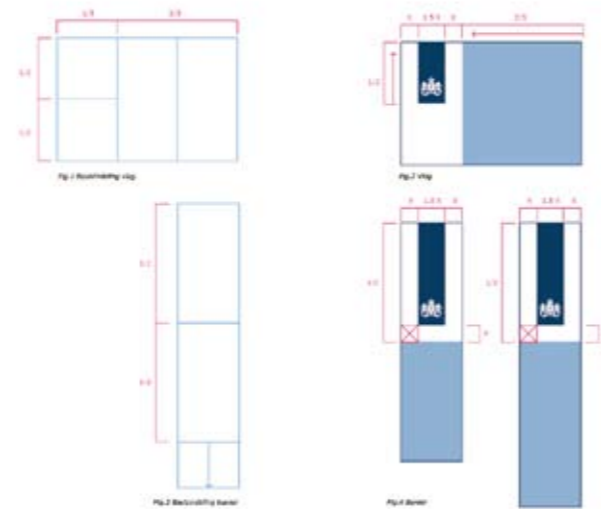
De vlag wordt in de breedte in drie gelijke vlakken verdeeld. Het vlak aan de stokzijde is wit en bevat het beeldmerk.

Vlakverdeling banier

Het banier wordt in de hoogte in twee gelijke vlakken verdeeld. Het vlak aan de bovenkant is wit en bevat het beeldmerk. Het vlak aan de onderkant is in zijn hoogte verlengbaar.

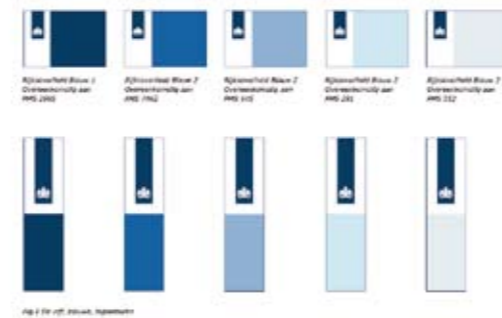
Het beeldmerk

Binnen het witte vlak op een vlag of banier krijgt het beeldmerk een centrale positie.

De basiskleuren

De kleurvlakken op de vlaggen en banieren worden uitgevoerd in een van de vijf, blauwe, logokleuren.

Kleurkeuze

Kleurschakering

De keuze voor een kleur of meerdere kleuren hangt af van het aantal vlaggen of banieren die bij een gebouw geplaatst wordt.

Wanneer er één vlag bij een gebouw hangt behoort deze altijd de middelste kleur te hebben (pms 645). Als er meerdere vlaggen geplaatst worden, behoort er gebruik gemaakt te worden van de kleurschakering.

1 exemplaar

– PMS 645

2 exemplaren

– PMS 7462, pms 645

3 exemplaren

– PMS 7462, pms 645, pms 291

4 exemplaren

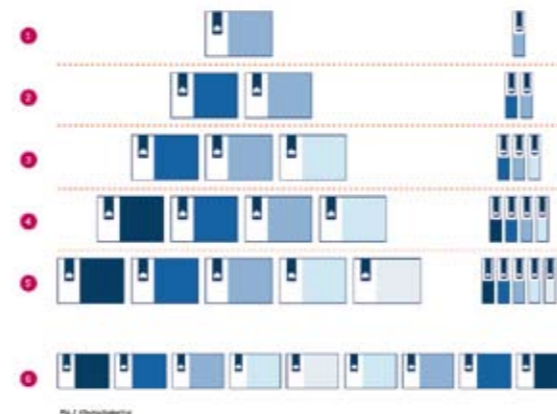
– PMS 2965, pms 7462, pms 645, pms 291

5 exemplaren

– PMS 2965, pms 7462, pms 645, pms 291, pms 552

6 of meer exemplaren

Bij grotere aantallen wordt een combinatie gemaakt uit bovenstaande reeks. Elke kleur moet dan minimaal een maal gebruikt worden. Bijvoorbeeld: 9 exemplaren, een combinatie van 5 en 4.

Illustraties en tekst zijn overgenomen uit: *Rijksoverheid | Basisdocument Rijksbrede huisstijl | Cluster 5 | Bewegwijzering | Studio Dumbar | versie 1.2 | Maart 2009*

sing of communicatiemiddel geplaatst. Deze positie verbeeldt de centrale plaats die de Rijksoverheid inneemt; middenin de maatschappij en boven alle partijen als neutrale speler.'

Dit principe, het in het midden plaatsen van het beeldmerk, wordt consequent doorgevoerd. Op bijvoorbeeld postpapier (fig. 3), de website, advertenties en ook op de vlag.

Hoewel kleur in de huisstijl een belangrijke rol speelt is die wat de vlaggen betreft beperkt tot de blauwreeks.

Over de kleuren zegt een persbericht van de Rijksoverheid 13 juli 2007 het volgende:

'De Rijksoverheid werkt altijd in dienst van het gedeeld belang. Tegelijkertijd bestaat die ene Rijksoverheid uit veel verschillende organisaties. Hoe laat je de eenheid en tegelijkertijd die verscheidenheid zien in een huisstijl? Een duidelijke keuze voor kleur is daarvoor één van de ingrediënten.'

En het factsheet meldt:

'Voor corporate uitingen zijn vijf kleuren blauw gekozen. Het lint bevat altijd een van deze tinten; welke dat is, hangt af van het medium. Naast de vijf corporate kleuren is er voor een ondersteunend kleurenpalet gekozen.' (fig.4)

De vlag bestaat uit twee vlakken: aan de broekingszijde een verticaal wit vlak en daarnaast een blauw vierkant in de vlucht. Op het witte vlak hangt een donker blauwe balk met daarop het logo. (Zie afbeeldingen op de pagina hiernaast.) Volgens de zelfde uitgangspunten zijn er naast vlaggen ook banieren ontworpen. Ook hier ligt op het witte vlak de blauwe balk met het wapen

Rijksoverheid-blauw

Wat de vlaggen betreft zijn alleen de blauwen van belang:

'De vijf kleuren Rijksoverheid-blauw vormen de basis huisstijlkleur van de Rijksoverheid. Deze kleur is geïnspireerd op het Nederlandse waterrijke landschap, de Hollandse lichten en het Hollandse licht. Blauw van rust en betrouwbaarheid. Blauw van traditie en blijvende waarden. Blauw van harmonie en evenwicht.' [...]

Interessant is met name de voorgeschreven strikte kleurvolgorde als er meerdere vlaggenmasten voor een overheidsgebouw staan. De verschillende blauwen mogen alleen volgens dit schema gehesen worden. Te vrezzen valt dat dit in de praktijk tot vergissingen zal leiden.

De vlag heeft een heldere vlakindeling die ook bij weinig wind of geen wind herkenbaar zal zijn. Hoewel enerzijds gebruik gemaakt wordt van een traditioneel symbool, het wapen, volgt daaruit niet automatisch een horizontale vlakverdeling van de vlag. Wat dat betreft heeft deze vlag een Franse inslag. <

Zie voor illustraties en toelichting: www.rijkshuisstijl.communicatieplein.nl

Minister-president Balkenende presenteerde in december 2007 het nieuwe logo voor de rijksoverheid. (a) NVvV-lid Theun Okkerse ontdekte dat er sprake was van een 'Republikeins' i.p.v. het koninkrijkswapen doordat de Nassau component (de blokjes) op het schild ontbraken. Hij bracht dit onder de aandacht van de premier en de Tweede Kamer. Naar aanleiding hiervan stelde Boris van der Ham (D'66) kamervragen over onder andere dit aspect. Het logo is daarna aangepast (o.a. blokjes, kroon op de leeuw, nagels, manen en 'mannelijkheid'). (b) [Red.]

fig. 3

fig. 4

Het toepassen van de blauwen houdt het gevaar in dat als de vlaggen wat ouder zijn ze een 'verwasen' indruk kunnen wekken. 'Waarom hangen er versleten vlaggen' Met name als er maar twee vlaggen zijn gehesen. Aan fletse kleuren herken je een oude vlag, aan frisse een nieuwe. De vraag doet zich dan ook voor waarom uitgerekend bij de vlaggen – die in weer en wind relatief snel vervagen – zo ingewikkeld gedaan wordt. Eén blauw voorkomt dat de huisstijl er nu al versleten uitziet.

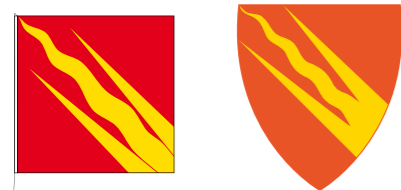
De Noorse fylkes en hun wapens en vlaggen

Norwegen is ingedeeld in 19 fylker, vergelijkbaar met onze provincies. Ze zijn allen in het bezit van een eigen vlag.

Door WIM SCHURMAN

Østfold

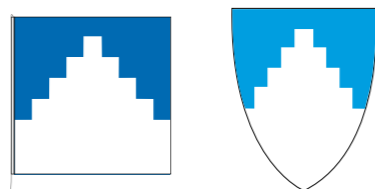
Als u vanuit Zweden de kust van het Skagerak in noordwestelijke richting volgt en de Zweeds-Noorse grens passeert, bent u in de fylke Østfold. Het behoort tot het landsdeel Østlandet en heeft Sarpsborg als hoofdstad. De fylke reikt van de Oslofjord in het westen tot genoemde Zweedse grens. Het kent een heuvelachtig landschap met veel bossen in het noorden en langs de Zweedse grens. In het midden zijn veel meren, de kust

is dichtbevolkt en er zijn veel eilandjes. Østfold is een van de vroegstbewoonde delen van Noorwegen. De naam van het gebied is voor het eerst in 1543 vastgelegd. Voordien heette het "Graafschap van de stad Borg". De vlag toont hetzelfde beeld als het wapen en is vierkant. Beide zijn in 1958 door de regering goedgekeurd en vervolgens aangenomen: op een rood doek drie gele stralen die komen vanuit de vluchthoek en reiken naar de broektop. De buitenste twee zijn recht, de middelste is gegolfd. Vlag en wapen staan voor de natuur en tonen (een deel van) de levensbrengende zon. De golvende straal verzinnebeeldt de warmte, de rechte stralen staan voor het licht. Door deze vanuit de vluchthoek naar boven te laten komen op het rode veld, wordt er verwezen naar de zonsopkomst in het oosten en de zonnecultus uit de bronstijd. Het ontwerp is van Harald Trættestad [1].

Akershus

Ten noorden van Østfold ligt de fylke Akershus. Het is een dichtbevolkt fylke. Ruim tien procent van de Noorse bevolking woont er. Het is de enige fylke, waarvan de hoofd-

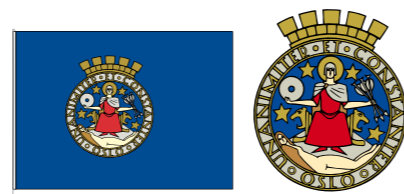
stad niet in de fylke zelf ligt. Akershus' hoofdstad is namelijk Oslo. De fylke Akershus ligt als een boog zowel ten oosten als ten westen van de fylke Oslo. In het westen wordt er veel graan verbouwd. De provincie kwam rond 1450 – 1500 als Akershus len tot stand en werd in 1662 officieel een amt (provincie). Het naamdeel aket betekent akker. Bij hus moet u aan een kasteel, burcht of havezathe denken. In de plaats Eidsvoll kwam in 1814 voor het eerst het Noorse parlement, de Storting, bijeen. De Noorse grondwet dateert van 17 mei 1814.

De fylke Akershus kent ook een vierkante vlag. Deze toont hetzelfde beeld als het wapen: op een blauw doek van wit het trapgevelsilhouet van de Romeriketoren van kasteel Akershus. Het wapen werd officieel op 11 december 1987. Op die dag werd het wapen bij koninklijk besluit verleend. Het ontwerp is van de hand van Finn Fagerli. De vlag [2] werd voor het eerst gemaakt in 1999. Waarschijnlijk woei hij toen ook voor het eerst, want het Akershus Fylke Museum wilde een vlag buiten aan een mast [3]. Kasteel Akershus heeft in de geschiedenis gefungeerd als bestuurlijk centrum van de fylke.

Oslo

Oslo, de Noorse hoofdstad kent ruim 520.000 inwoners. Oslo is zowel een fylke als een gemeente; beide overlappen elkaar. De stad werd rond 1048 gesticht door de Noorse

koning Harald III. In 1299 startte Hákon V de bouw van kasteel Akershus. In 1624 werd de stad door een brand grotendeels verwoest. De Deens-Noorse koning Christiaan IV liet daarop de stad wat meer naar het westen herbouwen en noemde deze naar zichzelf Christiania. Kasteel Akershus raakte in de negentiende eeuw zijn strategische functie kwijt. In 1925 werd de naam Oslo weer aangenomen, die mogelijk haven of vlakke van de goden zou kunnen betekenen. Het wapen van Oslo is bijna zevenhonderd jaar oud. Het toont Sint-Hallvard in een rood kleed en met zilveren mantel zittend op de leeuwenkoppentron van goud. Aan zijn voeten ligt, in natuurlijke kleur, een naakte vrouw die hij probeerde te beschermen. In zijn linkerhand houdt hij drie pijlen, die zowel hem als de vrouw doodden. In de andere hand houdt hij een molensteen vast, die rond zijn nek was bevestigd voor zijn lichaam in de Drammenfjord werd geworpen. Zijn hoofd wordt omgeven door een nimbus ofwel stralenkrans. Als achtergrond een blauwe

hemel met vier gouden sterren. Deze compositie wordt omringd door een opschrift in gouden kapitalen op een zilvergrijze ring welke luidt: UNANIMITER ET CONSTANTER OSLO, wat vertaald zou kunnen worden met "Een verenigd en voortdurend Oslo".

Dit wapen wordt sinds 2002 gevoerd op een blauwe vlag. Het staat vanuit het midden wat naar de broek verschoven. De vlag is niet bij koninklijk besluit goedgekeurd, hoewel dit volgens een wet van 1933 verplicht is. Van 1924 tot 2002 voerde de stad / fylke een vlag in de verhouding 8:13 van vier evenhoge banen blauw, wit, blauw, wit. Deze zou teveel

op een Griekse hebben geleken. Lijkt de huidige dan niet veel op een vlag van een staat van de Verenigde Staten? Hoe dan ook, vlaggenkundigen geven het oude model meer kans op een koninklijk besluit dan dit nieuwe.

Hedmark

De fylke Hedmark strekt zich uit langs de Zweedse grens. De hoofdstad is Hamar, bekend van het schaatsstadion. Deze provincie in Østlandet bestaat vanaf 1781 en is al in de steentijd bewoond. Het naamdeel hed

komt van heide in het Oudnoors, terwijl mark is afgeleid uit mork, bosgrond. Nog steeds zijn bosbouw en houtbewerkingindustrie er heel belangrijk. Het fylkewapen werd bij koninklijk besluit goedgekeurd op 6 februari 1987. Het

toont op een groen schild drie zilveren omhooggerichte gelijkvormige gereedschappen om de boomstammen te ontdoen van de bast. Deze worden barkspeader genoemd. In het Nederlands zou bastchillers een equivalent kunnen zijn. Het staat duidelijk symbool voor bosbouw en industrie, hoofdmiddelen van bestaan. De fylkevlag is vierkant en verder gelijk aan het wapen.

Oppland

Westelijk van Hedmark en ten noorden van Oslo ligt de fylke Oppland. De hoofdstad is Lillehammer, bekend van de wintersporten. In oud-Noorse tijden heette het gebied

Upplönd, de opperlanden, dus de hooggelegen gebieden. De fylkevlag is analoog aan het wapen, dat in 1989 werd vastgesteld en werd ontworpen door Arvid Sveen: op een groen veld van wit een pulsilla vernalis, Paas-lentebloem, met twee bloemen. Deze plant behoort tot de ranonkels en wordt vijf a vijftien cm hoog. Het groene veld van wapen en vlag staat symbool voor akkerbouw en bos-

bouw. De vlag is van 18 mei 1989.

Buskerud

Zuidelijk aan Oppland grenst de fylke Buskerud, dat ook deel uitmaakt van Østlandet. Buskerud kent een gevarieerde natuur en strekt zich uit van Hurum aan de Oslofjord tot op de Hardangervidda-hoogvlakte. In het zuidoosten wonen de meeste mensen. De hoofdstad van deze fylke is Drammen. De provincie kreeg zijn naam van de herenboerderij Buskerud te Modum. Buskerud is een afleiding van biskopsrud en betekent ontgonnen grond van de bisschop. Rud is een gelijke van rade of raai in onze taal ontstaan uit rode, wat ontgonnen moerasgrond betekent. Denk aan de plaatsnamen Kerkrade of Venray.

De fylke Buskerud kent een vierkante vlag die vastgesteld werd op 1 april 1966. Ook dit dundoek is analoog aan het fylkewapen: op een wit doek is een staande blauwe beer afgebeeld die blauwe tanden heeft en rode klauwen en tong. De beer verwijst naar de bossen. Tot het eind van de jaren '70 van de twintigste eeuw kwamen deze dieren er nog in het wild voor. Het witte doek staat symbool voor het vele zilver dat de zilvermijnen in Kongsberg tot 1957 oprachten. De blauwe kleur verwijst naar het kobalt, dat rond 1830 in de vorm van het pigment kobaltblauw gewonnen en geëxporteerd werd door de Blaafarveværket, de fabriek voor blauw pigment in Modum.

De blauwe kleur verwijst naar het kobalt, dat rond 1830 in de vorm van het pigment kobaltblauw gewonnen en geëxporteerd werd door de Blaafarveværket, de fabriek voor blauw pigment in Modum.

Vestfold

Vestfold is de op een na kleinste provincie van Noorwegen en ligt in Østlandet aan de

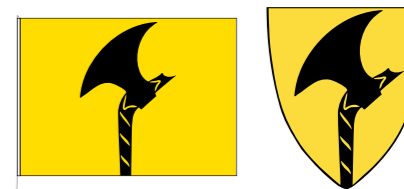

westzijde van de Oslofjord. Fold was de oude naam voor de Oslofjord. Vestfold betekent dus het land ten westen van de Fold. De hoofdstad Tønsberg is de oudste nog steeds bestaande stad van Noorwegen. Kaupang, een stad uit de Vikingtijd wordt als de oudste stad van het land beschouwd. Vestfold is een

geliefd gebied bij toeristen. De industrie bestaat uit scheepvaart, houtveredeling, chemische industrie en communicatie- en computertechnologie. Het gebied was vroeger vooral bekend om de walvisvaart. De vlag voor deze provincie werd aangenomen op 30 januari 1970. Het dundoek, kent verhoudingen van 18:25 en is rood belegd met een goudgele koningskroon. Dit motief toont de verbondenheid met de koning. In de negende eeuw was Vestfold een koninkrijk dat onder Harald Haarfrage de macht over geheel Noorwegen verloor. Latere Noorse koningen claimden Heren van Vestfold te zijn.

Telemark

Eveneens in Zuid-Noorwegen, regio Østlandet, ligt de fylke Telemark. De hoofdstad is Skien. De provincie strekt zich uit van de Hardangervidda-hoogvlakte tot aan de kust van het Skagerrak en heeft gevarieerde land-

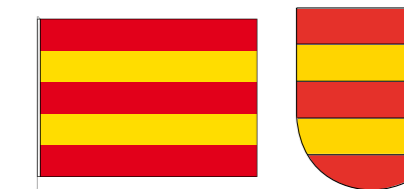

schappen. De Oudnoorse vorm van de naam was elamörk. Het laatste naamdeel mörk betekent bosland of grensland. Het eerste naamdeel is de genitief meervoudsvorm van elir, een oude Germaanse stam.

De vlag van Telemark is gelijk aan het provinciewapen en is vierkant. Beide tonen op een geel veld een oude strijdbijl van zwart en stammen uit 1970. De bijl is vanaf de 15e eeuw traditioneel in het gebied en was een teken van macht. Tot in de 20ste eeuw droegen mensen deze bijlen mee naar de kerkdienst. De vlag werd door de fylkeraad aangenomen op 2 november 1970. Op 19 december van dat jaar werd het bij een koninklijk besluit bevestigd. Telemark leende zijn naam aan de typische landing bij het schansspringen.

Aust-Agder

Westelijk van Telemark ligt langs de kust van het Skagerak de fylke Aust-Agder. Aust betekent in

het Nynorsk oost. De fylke kent een gevarieerd landschap bestaande uit een kuststrook, rivierdalen, beboste gebieden en bergen. De grootste plaats is Arendal. In de afgelopen eeuwen werd er veel hout uitgevoerd naar de Nederlanden en Groot-Britannië. Het verwerken van ijzererts werd eveneens een belangrijk middel van bestaan.

Vlag en wapen van 12 december 1958 verzinnebeelden dit. De vlag kent verhoudingen van 4:5 en vijf evenhoge banen van rood, geel, enz.

Vest-Agder

In de zuidelijke punt van Noorwegen ligt Vest-Agder. De hoofdstad is Kristiansand en werd in 1641 gesticht door Christian IV, koning van Denemarken en Noorwegen. De

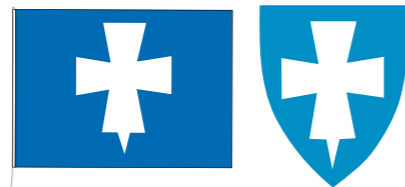
fylke kent een heuvelachtig en door 31 fjorden doorsneden landschap. Handel, scheepvaart en recreatie zijn er de middelen van bestaan. Vanwege de warme Golfstroom en het klimaat wordt de provincie wel Noorwegens Costa del Sol genoemd. Voor deze provincie werd op 12 december

1958 een vlag aangenomen met verhoudingen van 11:18. De ontwerper is Hallvard Traeteberg. Het dundoek is groen en belegd met een gele eik. De eik heeft meer de struikvorm dan de vorm van een boom. Dit model verwijst naar de rijke natuur.

Rogaland

Gaan we vanuit Vest-Agder langs de kust naar het noorden, dan komen we in de regio West-Noorwegen en in de provincie Rogaland. Deze fylke heeft een fjordenkust en kent de nodige eilanden en stranden. Boknafjorden is de grootste baai. Het gebied is het centrum van de Noorse petroleumindustrie en diepteboringen. Ook is deze fylke een van de belangrijkste agrarische gebieden van Noorwegen. Visvangst en viskwekerijen zijn er ook economisch van belang. Stavanger is er de grootste stad en tevens het administratief centrum.

Rogaland is de Oud-Noorse naam voor het gebied, die in 1919 weer in zwang kwam. Het eerste element van deze naam is de tweede naamval meervoud van *rygir*, de naam van een oude Germaanse stam, de Rügen. Deze naam zou "zij die graankorrels zaaien" betekenen.

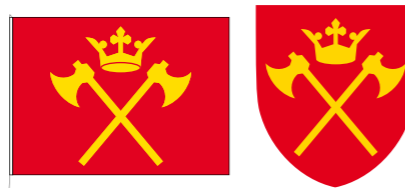

Tijdens de Bronstijd veranderde de bevolking van Rogaland het landschap door veel grafheuvels aan te leggen. De grootste groep grafheuvels ligt in een rechte lijn van oost naar west op het grote eiland Karmøy en zou met een zonnecultus van doen kunnen hebben. In Rogaland zijn veel kruisen in Ierse stijl gevonden. In de Vikingtijd heette het *Rygjafylke*.

Vlag en wapen stammen uit 1974 en tonen op een blauw veld een wit kruis. Dit is het oude stenen kruis uit Sola, dat geplaatst werd ter herinnering aan Erling Skjalgsson na diens dood in 1028. Hij was een Noors politiek leider van de late 10e en vroege 11e eeuw. Hij wordt gezien als de verdediger van het traditionele Noorse sociale systeem. Erling vocht voor behoud van de kleine, autonome koninkrijken en het *þings*stelsel. De gemeente *Sola* is genoemd naar de oude *Solaboerderij*, in het Oud-Noors: *Sóli*. De naam is al erg oud en de betekenis is niet geheel en direct bekend, hoewel het het Noorse woord voor zoon bevat.

Hordaland

Deze fylke ligt ten noorden van Rogaland in de regio West-Noorwegen. Met de Sognefjord aan de noordzijde en met de Hardangervidda-hoogvlakte in het oosten kent de provincie natuurlijke grenzen. De Hardangerfjord snijdt de provincie bijna in tweeën. De stad Bergen is de op een na grootste stad van het land. En meer dan 60% van de bewoners van Hordaland woont in Bergen en omgeving. De fylke staat bekend om zijn mooie fjorden en vele watervallen. Er valt jaarlijks veel regen. Door de grote valhoogte weet men er met

waterkracht veel elektriciteit op te wekken. Offshoreindustrie en scheepsbouw zijn er belangrijke economische gangmakers. Op agrarisch gebied zijn fruitteelt en veeteelt er belangrijk.

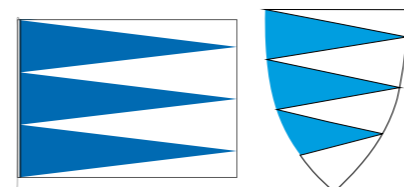
Veel bezocht in Bergen is *Bryggen* ofwel De Kade. Het is ook bekend als *Tyskebryggen*, de

Duitse Kade. Het gaat hier om een reeks Hanze-handelshuizen aan de oostzijde van de fjord. *Bryggen* staat sinds 1979 op de Unesco-Werelderfgoedlijst.

Wapen en vlag van Hordaland zijn gebaseerd op een zegel dat hangt aan een uit 1344 daterende brief uit Onarheim op Tysnes. In de brief wordt melding gemaakt van de kroning van Haakon Magnusson in datzelfde jaar. Beide tekens zijn rood met twee gekruiste bijlen onder een kroon, alles van geel. Wapen en vlag werden op 1 december 1961 vastgesteld. De vlag kent verhoudingen van 7:9. De naam Hordaland betekent Land van het bosvolk. *Hordar* komt van het Germaanse woord voor bos. *Haruder* is bosvolk. De Horden ofwel Harudene waren een volksstam die tijdens de Grote Volksverhuizing naar Noorwegen trok.

Sogn og Fjordane

Dit is de fylke die ligt ten noorden van Hordaland in de regio West-Noorwegen. De provincie wordt gekenmerkt door diepe fjorden. Deze situatie wordt weergegeven op vlag

en wapen van 23 september 1983. Drie grote fjorden in blauw penetreren het land in wit. De drie fjorden zijn de Nordfjord, de Sognefjord en de Sunnfjord. Bijna alle stadjes en dorpen liggen aan deze fjorden. Het bestuurlijk centrum is Hermansverk. Het gebied bestaat hoofdzakelijk van landbouw. De industrie omvat waterkrachtcentrales en aluminiumsmelterijen. De provincie heeft de grootste gletsjer van het Noorse vasteland, de Jostedalsgletsjer, en het diepste meer, de Hornindalsvatnet. Het gebied kent watervallen als de Ramnefjellsfossen en Vettisfossen, die tot de hoogste van de wereld geteld worden. De fylke is het thuisland van de Urnes stavkerk, een Unesco Werelderfgoed.

De naam Sogn og Fjordane werd in 1919 vastgesteld. Het voorste naamdeel is de naam van de Sogn-streek. Het achterste deel is het meervoud van fjord, wat verwijst naar de streken Nordfjord en Sunnfjord.

Møre og Romsdal

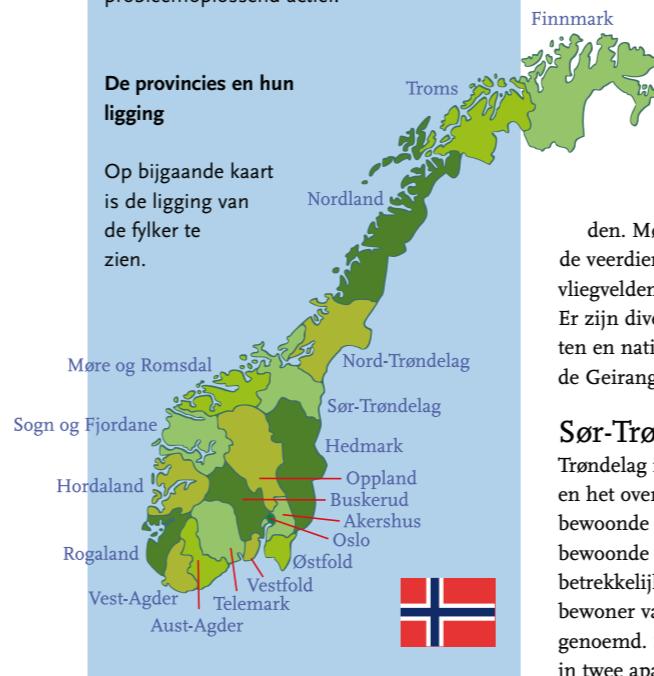
Noordelijk van Sogn og Fjordane ligt de fylke Møre og Romsdal, de laatste fylke die wordt gerekend tot West-Noorwegen. In deze fylke zijn drie historische fogderieën ofwel land-

Over de bestuurlijke indeling

De staat Noorwegen kent vanuit de hoofdstad Oslo een gecentraliseerd bestuur. Het land is in 19 *fylker* ofwel provincies onderverdeeld. Net als in Nederland bevindt het provinciebestuur zich tussen de rijksoverheid en het gemeentelijk bestuur in. Oslo is zowel een provincie als een stad. De benaming fylke wordt sinds 1918 gebruikt. In 1964 kregen de gemeenteraden op basis van het inwoneraantal stemrecht voor de provincieraden, de *Fylkesordføreren*. Daarnaast is er nog de benoemde *Fylkesmann*. Deze is de hoogste bestuurlijke vertegenwoordiger van de Noorse rijksoverheid, regering en koning, vergelijkbaar met de Commissaris van de Koningin in Nederland. De Fylkesmann heeft twee petten op, twee rollen: aan de ene kant vertegenwoordigt hij de staat en houdt er toezicht op dat wat in wetten en regels is vastgelegd ook als zodanig wordt uitgevoerd. Aan de andere kant is hij spreekbuis voor de provincie richting ministerie of staat. De Fylkesmann is zowel coördinerend als probleemoplossend actief.

De provincies en hun ligging

Op bijgaande kaart is de ligging van de fylker te zien.

schappen opgenomen, te weten Sunnmøre, Romsdal en Nordmøre. De grootste plaats is Ålesund. Het bestuurlijk centrum is in Molde. De naam Møre og Romsdal werd in 1936 aangenomen. In deze naam komen de drie landschappen naar voren. Van 1919 tot 1935 heette de provincie Møre fylke. Wapen en vlag stammen uit 1978 en zijn ontworpen door Harald Hallstensen. Ze tonen

op een blauw schild drie gele Vikingschepen van voren gezien, op de vlag geplaatst op een wit doek. Het aantal komt overeen met het aantal landschappen. Dit motief heet *Nordvegen* ofwel weg naar het noorden. Hiermee wordt uitgedrukt dat de fjorden de belangrijkste wegen waren in deze fylke in de vroegere tijden. Wapen en vlag werden door het *fylkesting*, de provinciale staten, aangenomen op 15 maart 1978. Ze werden om heraldische redenen niet officieel bij Koninklijk Besluit bevestigd, vanwege de illusie van diepte die de compositie wekt. Hierdoor is de fylke officieel niet gerechtigd wapen en vlag te voeren, maar doet dit toch. De vlag is het enige doek met een wapenschild op het midden. Van de zijde van het fylkebestuur heeft men mij niet kunnen verklaren waarom dit zo is vastgesteld.

In deze provincie zijn veel veerboten voor autotransport, ook al hebben de meeste van de dichtbevolkte eilanden al brugverbindingen met het vasteland en/of met andere eilanden. Møre og Romsdal is afhankelijk van de veerdiensten (geweest). Ook zijn er negen vliegvelden. Er zijn diverse bergen en veel natuurreservaten en nationale parken. Een bekende fjord is de Geirangerfjord.

Sør-Trøndelag

Trøndelag is een regio in Midden-Noorwegen en het overgangsgebied van het relatief dicht bewoonde zuiden naar het minder dicht bewoonde noorden van het land. Het is een betrekkelijk vlak en vruchtbaar gebied. Een bewoner van Trøndelag wordt *trønder* genoemd. Sinds 1814 is de streek opgedeeld in twee aparte provincies: Sør-Trøndelag en Nord-Trøndelag. Trondheim (spreek uit als *tronheim*) is de hoofdstad van Sør-Trøndelag. Het is de derde stad van Noorwegen en de eerste hoofdstad van het land tot 1217. Trøndelag speelde vooral in de Middeleeuwen een belangrijke rol in de Noorse geschiedenis. De stad Trondheim werd gesticht door Vikingkoning Olav Trygvasson in 997 na Christus en Kaupangen gedoopt. Het is een van de oudste steden in Scandinavië. In de

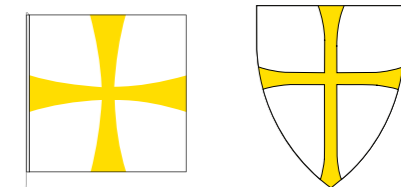
late Middeleeuwen werd de stadsnaam veranderd in Trondheim. Trond is de naam van een oude volksstam, heimr of heim of hjem betekent woonplaats van... ofwel thuis. Denk in dit verband ook aan Nederlandse plaatsnamen als Arnhem, Hilversum, Bathmen, enz. De Noorse koningen werden gekroond en begraven in Trondheims Nidaros-domkerk. Nidaros was Trondheims tweede naam en betekende monding van de rivier de Nid.

De fylke kent een gele vlag belegd met twee gekruiste bijlen en een stafkruis van rood, analoog aan het wapen. Beide werden aangenomen op 9 december 1983. De bijlen worden altijd verbonden met St. Olaf, koning Olaf II, die in 1030 werd verslagen en gedood in de Slag bij Stiklestad, ongeveer 80 km ten noorden van Trondheim. Het wapen werd al in de 15e eeuw gevoerd door Trondheims aartsdioceses.

Nord-Trøndelag

De hoofdplaats van deze fylke is Steinkjer. In deze gemeente ligt het geografisch centrum van Noorwegen. De naam Nord-Trøndelag is van 1919. Land- en bosbouw hebben in Nord-Trøndelag een relatief grotere betekenis dan in alle andere provincies. Gemengde bedrijven komen hier nog vaak voor. De provincie is relatief laag gelegen met slechts 2% van het oppervlak boven de 900 meter boven zeeniveau. De grootste rivier is de Namsen, een van de best zalmerivieren van Europa. Salsvatnet is het op een na diepste meer van ons continent met een diepte van 482 m. Na

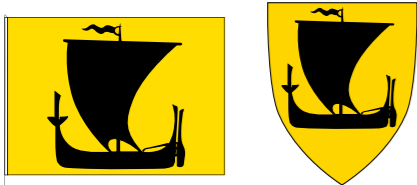
Hedmark is Nord-Trøndelag de grootste leverancier van hout in Noorwegen. Enkele gebieden behoren tot de kustnaaldwouden van Scandinavië, ook wel Arctische regenwouden genoemd. Er zijn verscheidene nationale parken in de fylke.

Het wapen en de vlag zijn van 1957, maar hebben oudere wortels. Sint-Olaf, Noors koning, voerde een gouden kruis op een zilveren veld. Ook volgens Noorse heraldische

regels is de combinatie van metaal op metaal een verboden combinatie. Uitzonderingen worden gemaakt voor Middeleeuwse wapens die bevestigd worden. De vlag kent verhoudingen van 1:1.

Nordland

Verder naar het noorden ligt deze uitgestrekte

provincie waar Noorwegen geografisch op zijn smalst is en waar maar 5% van de Noorse bevolking woont. De provincie wordt tot de regio Nord-Norge gerekend. De provincie ligt op de poolcirkel.

De provincie bestaat voornamelijk uit bergen die steil oprijzen uit de zee. Nordland telt vele fjorden en enkele eilandengroepen als de Lofoten en de Vesterålen in het noorden en in het zuidwesten de Vega-archipel. Hierdoor heeft de provincie ook de langste kustlijn van heel het land Noorwegen.

De Vega eilandengroep telt een 6.500 eilanden die sinds 2004 op de Unesco-

Werelderfgoedlijst staan. Het is een bijzonder gebied, omdat hier nabij de poolcirkel al 1500 jaar vissers leven die ook eidereendons verzamelen. De naam komt van het grootste eiland, Vega, in het Oudnoors Veiga, wat zoiets als vloeibaar betekent. De twee andere archipels staan bekend om hun ruige bergformaties. De hoogste bergen zijn in het oosten bij de Zweedse grens te vinden. Het zijn de Oksskolten en Suliskongen van ruim 1900 m. Bekende gletsjers zijn de Svartisen en de Blåmannsisen. De provincie kent veel natuurreservaten en nationale parken, beschermde landschappen en vogelbergen.

Vroeger was het gebied bekend als Nordlandene amt. Wapen en -vlag zijn van de hand van Hallvard Trætteberg en tonen op een gele achtergrond een zwarte vereenvoudigde Nordlandsboot onder zeil. De Nordlandsbåt is typerend voor de provincie en de figuur werd door het fylkesting, de provinciale staten, gezien als ideëel en karakteristiek voor Nordland, zowel qua aardrijkskunde als geschiedenis. Wapen en vlag werden bij besluit van de kroonprinsregent op 15 januari 1965 goedgekeurd. De vlag kent verhoudingen van 1:1.

Nordland wordt ook als deel van Sapmi,

Lapland, beschouwd. De Saamen, die niet van Noorse oorsprong zijn, wonen al minstens 2000 jaar in het gebied. Tysfjord is een centrum voor de Lule Saami-cultuur. Het Lule-Samis is een erkende minderheidstaal. Het provinciebestuur is gevestigd in Bodø. Nordland kent 44 gemeenten en 4 districten: Helgeland in het zuiden en ten zuiden van de poolcirkel, Salten in het midden, Ofoten in het noordoosten en in het noordwesten de Lofoten en Vesterålen. Het afgelegen arctische eiland Jan Mayen wordt sinds 1995 vanuit Nordland bestuurd door de fylkesmann. Het vulkanische eiland maakt integraal deel uit van Noorwegen en kent geen eigen vlag.

Troms

Deze provincie is genoemd naar het eiland Tromsøya; in het Oudnoors Trums. Hierop ligt het centrum van de stad Tromsø. Tot 1919 heette de provincie, die in 1866 gevormd werd, Tromsø amt. Op 1 juli 2006 kreeg het ook officieel de Samische

naam Romssa naast het Noorse Tromsø. In het Samisch luidt deze voluit Romssa fylkka-suohkan.

Ook deze provincie kent een lange bergachtige kust met gletsjers en met verschillende grote fjorden. Langs de kust is visserij het middel van bestaan. In het zuiden rond Harstad doet men aan landbouw. Tromsø is de provinciehoofdstad, arctische zeehaven en legerplaats van de zesde divisie. Hier is de meest noordelijk gelegen universiteit gevestigd, bekend om het onderzoek aan het Noorderlicht, aurora borealis. De provincie wordt al sinds het Stenen tijdperk bewoond, getuige ingekraste rotstekeningen. De eerste van de huidige etnische groepen, die zich in het gebied vestigden, waren de Saami. De Noren met hun op ijzer gebaseerde cultuur, kwamen tussen 200 en 400 voor Christus in het gebied tot aan Karlsøy, in de buurt van Tromsø. Ze vestigden zich langs de kust, terwijl de Saami meer landinwaarts woonden. Vanaf de 10e eeuw trokken de kolonisten verder naar het noorden, Finnmark in. In de Vikingtijd was Troms een machtscentrum. De Finstalige Kven minderheid kwam in de 19e eeuw vanwege oorlog en hongersnood naar het noordoosten van de provincie Troms. Provinciewapen en -vlag zijn aangenomen op 15 januari 1960. De vlag kent verhoudingen van 1:1. Beide tonen op een rood veld een gele griffioen. Wapen en vlag gaan terug op een middeleeuwse familie. Edelman Bjarne Erlingsson uit Bjarkøy voerde dit oudheraldische dier al in zijn wapen, dat een zoom met rozen kende. De oudst bekende vermelding van dit zegel met griffioen, die als basis van de huidige symbolen dienst doet, dateert van 1303. Eerder al voerde Erlingsson een griffioen die een vogel grijpt. Dat wapenbeeld is bekend van 1288.

Finnmark

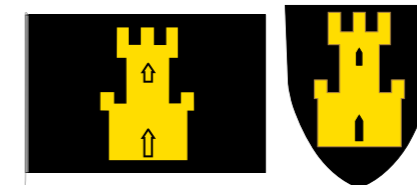
In het Samisch heet deze meest noordelijke provincie van Noorwegen Finnmarku. Sinds 2002 heeft de provincie officieel deze twee namen. Vroeger stond het bekend als Finnmarkens amt en Vardøhus amt. Ten tijde van de 'oude' Noren was de naam voor het gebied Finnmark. Het eerste naamelement finn van finnar was de Oudnoorse benaming voor het volk van de Saami. Het laatste element mörk betekent zowel bosland als grensland.

Ook deze provincie maakt deel uit van Sápmi. Finnmark is in Noorwegen de grootste provincie qua oppervlak en het is groter dan Denemarken.

Finnmark is het punt, zegt men, waar west en oost elkaar ontmoeten, zowel qua natuur,

cultuur en geografie. De meest oostelijke gemeente Vardø ligt meer naar het oosten dan bijvoorbeeld Sint-Petersburg en Istanboel. Honningsvåg claimt de meest noordelijke stad ter wereld te zijn. De kust kent veel fjorden; deze zijn vals omdat ze niet door gletsjers gevormd zijn. In het westen van de provincie liggen de bekende gletsjers Øksfjordjøkelen en Seilandsjøkelen. In het binnenland ligt het Finnmarksvidda-plateau op een 300 tot 400 m hoogte. Het kent talrijke meren en rivierdalen en is beroemd om de rendieren en berucht om de muggen in de zomer. Van midden mei tot achter in juli is er de middernachtzon, van eind november tot eind januari heerst er de poolnacht.

Langs de kust is visserij traditioneel het hoofdmiddel van bestaan. De hoofdstad van de provincie Finnmark is Vadsø. Alta heeft het grootste inwoneraantal. Ook in deze provincie woont een groep Kven, afstammelingen van Finse immigranten uit de 19e eeuw, die vluchtten voor oorlog en hongersnood. De vlag en het wapen tonen op een zwart veld een gele burcht met een enkele toren. Deur en raam zijn gelijnd van zwart en geel verlicht. De vlag is vierkant. De burcht staat voor

de (grens)fortificaties in Vardø, die onder koning Haakon gebouwd werden, dezelfde die Akershus in Oslo liet bouwen. Tevens is de burcht symbool voor de wederopstanding van Finnmark na de Tweede Wereldoorlog, toen het tijdens veldslagen tussen het Duitse leger en dat van de Sovjet-Unie totaal verwoest werd. Licht na duisternis, geel op zwart. Wapen en vlag zijn bij resolutie van de koning aangenomen op 6 januari 1967. De ontwerper was Hallvard Trætteberg. <

Voor dit artikel heb ik de sites van flagspot.net, de Nederlandstalige en de Engelse Wikipedia geraadpleegd, alsmede sites van de betreffende fylkes. Ter controle en ter uitbreiding van de informatie dienden:

- (1) e-mail van Fredrik Norland, Information Officer Østfold fylkeskommune d.d. 8 mei 2008
- (2) e-mail van Mette Korsbakken, seksjonsleder info, jus og utvalgsssekretariat fylkeskommune Akershus, d.d. 9 mei 2008
- (3) e-mail van mw. Korsbakken, d.d. 13 mei '08

Dank aan Jan Oskar Engene (Flagkontakt) die de illustraties beschikbaar stelde.

Provincie Río Negro (Argentinië)

Door WIM SCHUURMAN

De Argentijnse provincie Río Negro (Zwarte Rivier) heeft een vlag aangenomen. De vlag werd in de hoofdstad Viedma gepresenteerd in de Grijs Salon van het Gouvernementshuis. De provincie ligt in het midden van Argentinië en is het noorden van de landstreek Patagonië. Hoofdmiddelen van bestaan zijn fruitteelt en veeteelt. Een bekend wintersportgebied in het Andesgebergte is San Carlos de Bariloche.

De vlag is een dundoek van drie evenhoge banen blauw, wit en groen. De witte baan draagt aan de hijszijde een rechthoek met een lengte van een derde deel van de vlaglengte. Deze rechthoek is zwart en draagt een cirkel van 13 witte vijfpuntige sterren, elk met een punt naar buiten gericht. De sterren staan symbool voor de 13 departementen waarin de provincie is ingedeeld. De ontwerper van het overheidssymbool is Daniel Cuomo. Doel is dat deze vlag de bevolking van de provincie verenigt zonder afsplitsingen van politieke aard of welke andere dan ook. Ook heeft meegewogen dat elk van de kleuren en symbolen de bevolking op een holistische wijze zou vertegenwoordigen en op een evenwichtige wijze de wil van de provincie om te groeien en vooruitgang te maken in beeld zou brengen. De blauwe baan staat voor gerechtigheid en voor waterbronnen zoals meren in de bergen, rivieren en irrigatiekanalen. De witte baan in het midden is de vereniging van alle kleuren. De groene baan staat voor hoop en de rijkdom van de aarde met de agrarische opbrengsten, de beboste bergen en dalen. Het zwart verwijst naar de naam van de provincie en naar de belangrijkste rivier die het gebied van water voorziet.

Bron: www.rionegro.com.ar/dia-rio/2009/03/26/imprimir.1238036855137.php via Vexilla Mundi.

Analyse van de provincievlaggen

Zo goed als alle provincievlaggen zijn wapenvlaggen, dus qua uitvoering gelijk aan het wapen.

Een uitzondering is Møre og Romsdal. Ze zijn in de regel gelijk met het provinciewapen vastgesteld. Helaas zult u deze dundoeken heel weinig zien wapperen. Ze worden nauwelijks officieel gebruikt. Dit is des te jammer, daar het mooie modellen zijn. In hun plaats wordt algemeen de Noorse nationale vlag gebruikt.

Bijgaande tabel geeft een overzicht van de officiële vaststellingsdata in chronologische volgorde.

Vaststellingsdata van de Noorse provinciewapens

Jaar van instelling	Provincie
1957	Nord-Trøndelag
1958	Østfold
1958	Aust-Agder
1958	Vest-Agder
1960	Troms
1961	Hordaland
1965	Nordland
1966	Buskerud
1967	Finnmark
1970	Vestfold
1970	Telemark
1974	Rogaland
1978	Møre og Romsdal
1983	Sogn og Fjordane
1983	Sør-Trøndelag
1987 (1999)	Akershus
1987	Hedmark
1989	Oppland
2002	Oslo

Analyse van de motieven:

Geschiedkundige basis	Akershus	kasteel
	Oslo	Sint-Hallvard
	Rogaland	gedenkkruis
	Møre og Romsdal	vikingschepen
	Nordland	vikingschip
waaronder tekens van macht(regalia)	Finnmark	kasteel
	Vestfold	kroon
	Hordaland	kroon en bijlen
	Sør-Trøndelag	kruis met bijlen
	Nord-Trøndelag	kruis
Vanuit de natuur	Telemark	bijl
	Østfold	zonsopkomst
	Oppland	anemoon
	Buskerud	beer
	Vest-Agder	eik
Bestaansmiddelen	Sogn og Fjordane	fjorden
	Hedmark	boomschild-gereedschap
	Aust-Agder	houtvesterijen
	Troms	griffioen
	Mythologie / heraldiek	

Nieuwe sponsors

De Vlaggenparade op de Boompjes in Rotterdam kan alleen maar in stand worden gehouden met sponsorgelden. In deze tijden is het vinden van sponsors lastig. Gelukkig konden er weer een paar welkom worden geheten die met groot enthousiasme hun bedrijfsvlag in de Vlaggenparade kwamen hijsen.

Een nieuwe sponsor is SENNAC dat zich in dit nummer van VLAG! op pagina 3 presenteert. Ook directeur Ardy Corpeleijn van Group4Securicor (G4S) toont met zichtbare trots zijn fraaie nieuwe dundoek voordat hij deze in de 'hoge' ere-mast hijst.

JMR bureau voor creatieve stadsontwikkeling en eventmarketing heeft van haar vlag iets heel bijzonders gemaakt: de bestuursleden van de Vlaggenparade moesten wel even wennen aan de JMR-vlag die door directeur Jasper Scholte enthousiast ontrold werd en daarna onheilspellend wapperde tussen de andere sponsorvlaggen.

Het aardige bij de sponsors is dat zowel grote als kleine bedrijven mee doen. Zo bleek ook ABN*AMRO bank bereid aan het in standhouden van de Vlaggenparade mee te werken. Jacob de Goor, voorzitter van ABN*AMRO Rotterdam en Paul Mandos, directeur particulieren Rotterdam grepen de gelegenheid aan om de ABN*AMRO-vlag op de Boompjes te showen en aan de hoge mast te laten wapperen. ■

Het huren van vlaggenmasten

Niet iedereen weet dat vlaggenmasten in de Vlaggenparade op de Boompjes in Rotterdam (met 50.000 passerende voertuigen per etmaal een heel interessante plek om promotie te bedrijven!) ook gehuurd kunnen worden door bedrijven en organisaties die flink op willen vallen. Echter: men moet wel sponsor van de Vlaggenparade zijn om hieraan mee te kunnen doen.

De Vlaggenparade is geen organisatie die aan buitenreclame mee wil doen: daar zijn anderen voor. Maar sponsors kunnen tegen zeer gunstige voorwaarden masten huren inclusief het hijsen en strijken van de vlaggen. Van deze mogelijkheid werd o.a. gebruik gemaakt door sponsor Argos Oil, die samen met Tamoil en CNG Net Aardgas een 'cluster' van 34 masten huurde in verband met de presentatie van de 'groene brandstoffen' van deze drie producenten tijdens de biobrandstofbarbecue BBBBQ, waaraan ook Havenbedrijf Rotterdam, de Stadsregio en Rotterdam Climate Initiative meewerkten. De vlaggen vielen wel op tijdens deze 'duurzame barbecue'. ■

Potente driehoek

Hoe effectief is een vlag bij matige wind?

Naar wapperende vlaggen kijk ik graag, liever dan naar afbeeldingen in boeken. Al wapperend komen vlaggen tot leven. Daar kan ik echt van genieten.

Door THEUN OKKERSE

Abstracte vlaggen geven veel kijkplezier. Anders ligt dat bij veel reclame-

Een vlaggenmaker moet van storm uitgaan. Een vlagontwerper van matige wind.

vlaggen. Dat zijn vlaggen met een boodschap, vaak afgeladen met beeldelementen zoals vignetten, logo's en teksten. Het resultaat is een niet te begrijpen vlag. De complexiteit van het ontwerp is niet opgewassen tegen de verstoring die de wind veroorzaakt en staat de communicatie in de weg.

Zolang zo'n vlag niet verder komt dan de directietafel is er niets aan de hand. Maar zodra men denkt dat het een echte vlag is en ze daadwerkelijk hijst is er een probleem.

Begin augustus was er een item op het NOS-journaal over DSM. De kwartaalcijfers waren bekend en die vielen mee of tegen, dat weet ik niet meer. Ik werd afgeleid door het beeld dat het bericht illustreerde. In beeld kwam het hoofdkantoor waar een vlaggenmast voor stond daarin een donkerblauwe vlag. Omdat er een lichte bries stond wapperde de DSM-vlag halfslachtig; de wind kon de bovenkant niet tillen en dus hing die in rusteloze plooiën terwijl de driehoek bij de broektop en -hoek (mastzijde) en vluchthoek (uitwaaiende gedeelte) wel zichtbaar was. Wat er behalve de kleur nog meer op de

vlag te zien was wist ik niet. Eigenlijk was alleen maar de helft van de vlag zichtbaar geweest.

Niet veel later fietste ik langs een kantoor van de ING-bank en had heel even de tijd om naar de twee oranje vlaggen op het dak te kijken. Ook hier weer halffleesbare vlaggen. Later heb ik op m'n gemak gekeken en foto's gemaakt.

Het was me al eerder opgevallen dat bedrijfsvlaggen vaak het niveau van tafelvlag niet zijn ontstegen. Dat is jammer en ook vreemd, omdat een vlag voor een bedrijf een serieus communicatiemiddel lijkt te zijn. Wat is er aan de hand? Weten ontwerpers niet hoe een vlag zich gedraagt? Of is de huisstijl alles beheersend en daardoor debet aan het resultaat?

Een vlaggenmaker moet van storm uitgaan en sterke vlaggen maken, de vlagontwerper van een sterk ontwerp voor matige wind. Want hoe vaak waait het zo hard dat vlaggen strak aan de mast staan, zo strak dat vlaggen op de afbeeldingen in vlaggenboeken lijken? Bijna nooit!

Zelden ontstijgen ze het niveau van een tafelvlaggetje

Daarom zal een vlag in de potente driehoek zich al bloot moeten geven. Daar moet al zichtbaar zijn waar het om gaat, of het nu het rood-wit-blauw is of een leeuw. Als een vlag daar niet in slaagt heft deze een probleem.

De illustraties – afgedekt met 'matige-wind-maskers' – laten verschillen tussen de vlag-

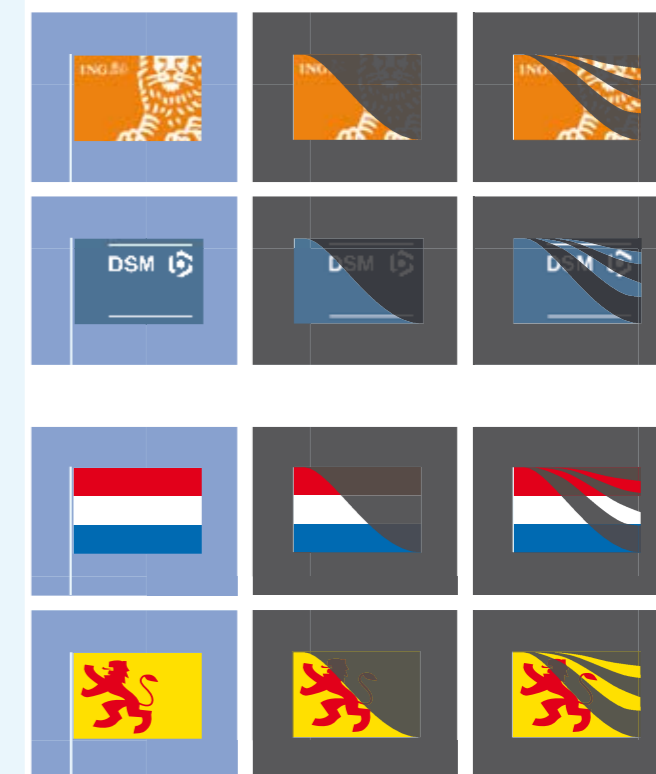
gen duidelijk zien. De huidige vlaggen van ING en DSM zijn zelfs in de 'kalme driehoek' (kolom 2) niet herkenbaar, en met de 'Bermuda driehoek' erbij (kolom 3) neemt de leesbaarheid niet echt toe.

Vergelijk dat met 'echte' vlaggen: (zoals we 'echte' boter moeten zeggen als we boter bedoelen en niet de margarine), de Nederlandse; vrijwel onaantastbaar en altijd te herkennen. Of de vlag van Zuid-Holland die laat

zien dat de figuur naar de mast is geschoven en herkenbaar is.

Het spreekt voor zich dat teksten op vlaggen ongelukkige toevoegingen zijn. Afgezien van het wapperen zal een vlag heel vaak in spiegelbeeld te zien zijn en ook daardoor al onleesbaar.

De vraag is of bedrijfsvlaggen echte vlaggen kunnen worden. Of is het beter dat ze op tafel blijven staan?

Illustratie en maskermethode © Theun Okkerse 2009 c/o Pictoright Amsterdam.

Met dank aan DSM en ING voor het beschikbaar stellen van de vlagafbeeldingen voor dit artikel.

Georg+Otto Friedrich

EUROPE'S MAJOR MANUFACTURER OF WARP KNITTED FABRICS

Fabrics for digital printing

For brilliance in its full length

Whether you require textiles for screen printing, digital transfer printing or inkjet direct printing, we are the knowledgeable partner and supplier you need with the reliability and customer service you appreciate.

www.g-o-friedrich.com/en

IN DRIE STAPPEN JE EIGEN VLAG

Een geboorte, een huwelijk, een diploma, Abraham en Sara. Er zijn zoveel momenten om de vlag uit te hangen. Maar dan wel je eigen, unieke exemplaar. Ontzettend leuk om te hebben. Ontzettend origineel om te krijgen. En je maakt hem in een handomdraai. Ga naar Flagdirect.com en ontdek wat er mogelijk is.

VERJAARDAG

FLAGDIRECT.COM

POWERED BY FABER VLAGGEN

Zichtbaarheid per m²!

shipmate®

flags | indoor & outdoor dressing

Shipmate Productie BV
P.O. Box 92
3130 AB Vlaardingen
T +31 (0)10 - 248 29 00
E sales@shipmate.nl

www.shipmate.nl

WEGO
(nog niet binnen)

Advertentie NoSuchCompany
(wordt aan gewerkt)

Colofon

VLAG! is een uitgave van Stichting Vlaggenparade, Stichting Vlaggenmuseum Nederland en de Nederlandse Vereniging voor Vlaggenkunde.

Secretariaat:

Tijs van Zeventerstraat 14
3062 XP Rotterdam

Telefoon: 010 452 80 98
Fax: 010 452 38 98
E-mail: horsting@commop.demon.nl,
www.vlaggenmuseum.nl

Vlag! nr. 3 september 2009 - ISSN 1877-167X

Fotografie: Tom Pilzecker

Ontwerp: NoSuchCompany, Theun Okkerse
Drukwerk: Europoint Media

Redactie:

Hans Horsting (secretaris Vlaggenparade/
Vlaggenmuseum), Daan van Leeuwen, Theun Okkerse,
Martin Thurmer (voorzitter), Marcel van Westerhoven
(secretaris Nederlandse Vereniging voor Vlaggenkunde)

Vaste medewerkers:

Hans van Heijningen, Willem van Ham,
Hans Horsting, Daan van Leeuwen, Wim Schuurman,
Marcel van Westerhoven

Abonnement:

Leden van de Nederlandse Vereniging voor Vlaggenkunde krijgen VLAG! als onderdeel van hun lidmaatschap.

Wie lid wil worden (Euro 25,- per jaar) en dus VLAG! wil ontvangen kan zich aanmelden bij: De heer M. van Westerhoven
Secretaris van de Vereniging
Van 't Hoffstraat 250
2014 RM Haarlem
Telefoon: 06 55 583 138
E-mail: m.westerhoven@gmx.net

© Copyright 2009: Stichting Vlaggenmuseum Nederland. Stichting Vlaggenparade Rotterdam, Nederlandse Vereniging voor Vlaggenkunde. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. No part of this magazine may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the publisher.

Sponsors

ABENGOA BIOENERGY
ABENGOA BIOENERGY NETHERLANDS B.V.

ABN·AMRO

Ahoy.
rotterdam

AON

Argos
OH

J.A. BALCK BV
SCHEEPSREPARATIES

BLAUWHOED

bouwfonds
ontwikkeling

BPF BOUWINVEST

CITYTEC
Reclame

(com·wonen)

connect holland

CVS
Croes Vlaggen Service

DHV
Advies- en Ingenieursbureau

DURAVERMEER

EAGLE
FINANCIALS

ect

Engels
GRANDCAFÉ • RESTAURANT • ZALEN

ERNST & YOUNG
Quality In Everything We Do

Europoint
Media

Faber Vlaggen

FitnessFirst

FONDEL

G4S
Group 4 Securicor

Gemeentewerken
Gemeente Rotterdam

heijmans

HM
HAMBURG VERHUUR

HOGESCHOOL
ROTTERDAM

Holland America Line
A Signature of Excellence

HUNTSMAN
Enriching lives through innovation

Indal
Industria

INHOLLAND

JMR

KPMG

KplusV organisatie-
advies

Kruidenier
FOODSERVICES

Releasing your potential
Logica

Maritime Hotel Rotterdam

MAERSK

MEEÛS
Goed geregeld dus.

metro
DE KRANT VAN VANDAAG

NoSuchCompany

OBR
Gemeente Rotterdam

P+Y

B.V. Assurantiekantoor P. Pet

PRICEWATERHOUSECOOPERS

POGO GELUID
ADVISEER- EN LIEVEREND BUREAU VOOR
PROFESSIELE GELUID- EN BEELDTECHNIEK

Prins Bernhard
Cultuurfonds

vanPuffelen
systeemrijks uitsoorten media

Rabobank

RED
LEVERING • OVERDE BANNING • CITY BANNING

Rotterdam

Rotterdam PCRF
Prestigious Council

Rotterdam
sportstad

Rotterdams Dagblad

sennac
CONSULTANCY

shipmate
flaai | indoor & outdoor dressing

SMIT

sodexo

Spido

Stichting
Bevordering van
Volkskracht

STICHTING
ONDERNEMERSBELANGEN
ROTTERDAM

SWEDAMAST

TEBODIN
Consultants & Engineers

Total Security

van heck
automaterialen

Verstegen
SPICES & SAUCES

VLS
Groep

WEGO

Willem de Kooning
Academie
Rotterdam

WITTEBURG
centrum en bouwproducten
voor handel en industrie

Work for Fun!